

	Ustawa z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarki i położnej	X
I.	Informacje	1
1.	Zasady postępowania	3
1.1.	Wstęp	3
1.2.	Instrukcja dotycząca sposobu prowadzenia dokumentacji czynności	4
II.	Pielęgowanie podstawowe i lecznicze	5
2.	Ogólne wytyczne	7
2.1.	Ścielenie łóżka i ułożenie pacjenta	7
2.1.1.	Ścielenie łóżka	7
2.1.2.	Ułożenie pacjenta	10
2.1.3.	Środki pomocnicze służące do ułożenia chorego	15
2.2.	Uruchamianie chorego	23
2.2.1.	Uruchamianie chorego w łóżku	23
2.2.2.	Stosowanie kuli łokciowej	23
2.2.3.	Prawidłowe podnoszenie i dźwiganie ciężarów	24
2.2.4.	Wstawanie zblokowane – <i>en bloc</i>	26
2.3.	Ubieranie chorego	29
2.4.	Higiena ciała	32
2.4.1.	Mycie ciała chorego	32
2.4.2.	Pielęgnacja jamy ustnej i zębów	34
2.4.3.	Pielęgnacja oczu	36
2.4.4.	Pielęgnacja intymnych okolic ciała	39
2.5.	Jedzenie i picie	42
2.5.1.	Odżywianie i typy diet	42
2.5.2.	Rodzaje odżywiania przez zgłębnik	51
2.5.3.	Odżywianie przez zgłębnik	52
2.6.	Wydaliny	53
2.6.1.	Mocz	53
2.6.2.	Stolec	65
2.6.3.	Pot	72
2.6.4.	Wymioty	72
2.6.5.	Plwocina	75
2.7.	Troska o bezpieczeństwo	76

2.7.1.	Środki profilaktyczne	76
2.7.2.	Higiena	98
2.7.3.	Urządzenia w pokoju chorego	103
2.7.4.	Obserwacja pacjenta	106
2.7.5.	Obchodzenie się z lekami	123
2.7.6.	Iniekcja (wstrzyknięcie)	129
2.7.7.	Infuzje (wlewy kroplowe)	137
2.7.8.	Transfuzje	141
2.7.9.	Cewniki dożylne	144
2.7.10.	Pompy infuzyjne (strzykawki automatyczne)	150
2.7.11.	Zabiegi fizjoterapeutyczne	151
2.7.12.	Sondy	154
2.7.13.	Postępowanie ze sprzętem	157
2.7.14.	Rany czyste i zakażone (aseptyczne i septyczne)	167
2.7.15.	Diagnostyka	169
2.7.16.	Unieruchomienie chorego	176
2.8.	Komunikowanie się	177
2.8.1.	Środki pomocnicze i sposoby komunikowania się	177
2.8.2.	Zaburzenia w komunikowaniu się	182
2.9.	Organizacja i zarządzanie	183
2.9.1.	Proces pielęgnowania chorych	183
2.9.2.	Modele pielęgnowania chorych	184
2.9.3.	Obchód lekarski/wizyta	185
2.9.4.	Przekazywanie obowiązków podczas zmiany personelu	190
2.10.	Szczególne sytuacje przy pielęgowaniu chorych	191
2.10.1.	Pielęgowanie chorych dzieci	191
2.10.2.	Pielęgowanie ludzi w podeszłym wieku	191
2.10.3.	Postępowanie z chorymi umierającymi	192
2.11.	Nowe koncepcje i alternatywne metody w pielęgowaniu chorych	197
2.11.1.	Metoda stymulacji podstawowej	197
2.11.2.	Kinestezja	198
2.11.4.	Leczenie przez masaż stref odruchowych stopy	200
III.	Pielęgniarstwo specjalistyczne	201
3.	Choroby wewnętrzne	203
3.1.	Opieka nad pacjentami z chorobami serca	203
3.2.	Opieka nad osobami z chorobami układu oddechowego	204
3.3.	Opieka nad osobami z chorobami przewodu pokarmowego	206
3.4.	Opieka nad osobami z chorobami wątroby i pęcherzyka żółciowego	207

3.5.	Opieka nad osobami z chorobami trzustki	209
3.6	Opieka nad osobami z chorobami nowotworowymi	213
3.7	Opieka nad osobami z chorobami naczyń	214
3.8.	Opieka nad osobami z chorobami nerek	216
3.9.	Opieka nad osobami z chorobami stawów	217
3.10.	Opieka w przypadku chorób zakaźnych	219
3.11.	Opieka nad chorymi z zaburzeniami przytomności	222
3.11.1.	Metoda Bobatha	224
4	Chirurgia	277
4.1.	Szczególne rodzaje ułożenia	227
4.1.1.	Ułożenie z zastosowaniem szyn	227
4.1.2.	Ułożenie przy stosowaniu opatrunków gipsowych	228
4.1.3.	Wyciągi	231
4.2.	Poszczególne techniki opatrunkowe	232
4.2.1.	Opatrunek czepcowy za pomocą opatrunku trykotowego	233
4.2.2.	Opatrunek palca za pomocą opatrunku trykotowego i aplikatora	234
4.2.3.	Opatrunek klatki piersiowej	236
4.2.4.	Opatrunek ręki za pomocą opasek	237
4.2.5.	Opatrunek kolana lub łokcia	237
4.2.6.	Opatrunek plecakowy	239
4.2.7.	Opatrunek stopy	239
4.2.8	Opatrunek Desaulta	239
4.2.9.	Opatrunek Gilchrista	240
4.2.10.	Kołnierz szyjny	242
4.3.	Postępowanie przedoperacyjne	242
4.4.	Przejmowanie chorego z sali operacyjnej lub sali wybudzeń	248
4.5.	Szczególne środki profilaktyczne	248
4.6.	Nadzór i pielęgnacja po operacji	249
4.7.	Obchodzenie się ze zgłębnikami i drenami	250
4.8.	Odpowiednie zaopatrzenie ran	254
4.9.	Obchód opatrunkowy	256
4.10.	Pielęgnacja ran zakażonych	258
4.11.	Pielęgnacja osób po operacjach narządu ruchu .	259
4.12.	Pielęgnacja osób po wypadkach	261
4.12.1.	Pielęgnacja osób z urazami czaszkowo-mózgowymi (u.c.-m.)	261
4.12.2.	Pielęgnacja osób z oparzeniami	266
4.13.	Pielęgnacja osób po operacjach głowy i szyi . . .	269
4.14.	Pielęgnacja osób po operacjach klatki piersiowej	270
4.15.	Pielęgnacja osób po operacjach w obrębie jamy brzusznej	272
4.16.	Pielęgnacja osób po operacjach naczyniowych .	273
4.17.	Pielęgnacja osób po amputacjach	275

5.	Ginekologia	.278
5.1.	Badania ginekologiczne	.278
5.1.1.	Pobieranie materiału do badania	.279
5.1.2.	Usuwanie tamponów	.279
5.1.3.	Irygacje narządów płciowych zewnętrznych	.280
5.1.4.	Obserwacja wydzieliny pochwowej	.281
5.2.	Pielęgnacja kobiet ze schorzeniami zapalnymi narządów płciowych	.281
5.3.	Pielęgnacja przed poronieniem i po nim	.283
5.4.	Pielęgnacja osób po operacjach pochwowych i brzusznych	.284
5.5.	Pielęgnacja w schorzeniach gruczołu sutkowego	.285
6.	Położnictwo	.288
6.1.	Obserwacja i pielęgnacja ciężarnej	.288
6.1.1.	Pielęgnacja ciężarnej z przedwczesną czynnością porodową	.289
6.1.2.	Pielęgnacja ciężarnej z przedwczesnym pęknięciem błon płodowych	.291
6.1.3.	Pielęgnacja ciężarnych z gestozą EPH	.292
6.2.	Uczestniczenie przy porodzie	.293
6.3.	Pielęgnacja położnicy	.296
6.3.1.	Pielęgnacja po cięciu cesarskim	.298
6.4.	Obserwacja noworodka	.299
6.5.	Żywienie noworodka	.301
6.5.1.	Karmienie piersią	.303
6.5.2.	Karmienie sztuczne	.305
6.6.	Pielęgnacja noworodka	.307
6.7.	Opieka nad matką i dzieckiem w systemie rooming-in	.308
6.8.	Pielęgowanie niemowląt w inkubatorze	.310
7.	Pediatrya	.312
7.1.	Przyjęcie chorego dziecka	.312
7.2.	Zajęcia z dziećmi	.313
7.3.	Obserwacja kliniczna dzieci	.314
7.3.1.	Tętno	.314
7.3.2.	Ciśnienie tętnicze krwi	.315
7.3.3.	Oddychanie	.315
7.3.4.	Temperatura ciała	.316
7.3.5.	Zachowanie/świadomość	.317
7.3.6.	Sen	.318
7.3.7.	Stan odżywienia	.318
7.3.8.	Wydaliny	.319
7.3.9.	Rozwój dziecka	.320
7.4.	Pomoc przy zabiegach diagnostycznych i w terapii	321

7.4.1.	Pobieranie materiałów do badania i postępowanie z nimi	322
7.4.2.	Trzymanie dziecka podczas badań i zabiegów . . .	322
7.4.3.	Podawanie leków	325
7.5.	Odrębności pielęgnowania dzieci chorych	326
7.5.1.	Przewijanie	326
7.6.	Pielęgnowanie dzieci gorączkujących	327
7.7.	Pielęgnowanie dzieci z zaburzeniami odżywiania .	328
7.8.	Pielęgnowanie dzieci z wadami wrodzonymi	331
8.	Psychiatria	335
8.1.	Przyjmowanie chorego na oddział	335
8.1.1.	Bieżące informowanie chorego	336
8.2.	Obserwacja chorego i sporządzanie raportów . .	337
8.3.	Zapewnienie bezpieczeństwa	338
8.3.1.	Szczególne cechy łóżka psychiatrycznego	339
8.4.	Organizacja i administracja	339
8.5.	Udzielanie pomocy w rozpoznawaniu i leczeniu .	340
8.5.1.	Obchodzenie się z lekami	340
8.6.	Praca w psychiatrii społecznej (socjopsychiatrii) .	342
8.7.	Opieka nad chorymi ze schizofrenią	342
8.8.	Pielęgnacja w stanach manii i depresji	344
8.9.	Opieka nad chorymi zagrożonymi możliwością popelnienia samobójstwa	347
8.10.	Pielęgnacja chorych w wieku podeszłym z zaburzeniami psychicznymi	348
8.11.	Zasady pielęgnacji chorych z nałogami (uzależnionych)	349
8.12.	Pielęgnacja chorych z nerwicami i psychopatiami	351
9.	Neurologia	354
9.1.	Obserwacja i sprawozdania ze spostrzeżeń	354
9.2.	Udzielanie pomocy w ustaleniu rozpoznania i w leczeniu	355
9.3.	Pielęgnacja w chorobach mózgu	357
9.3.1.	Pielęgnacja w czasie napadów padaczkowych . . .	357
9.3.2.	Pielęgnacja chorych z zaburzeniami ukrwienia mózgu	359
9.3.3.	Pielęgnacja chorych z procesami zapalnymi w obrębie o.u.n.	360
9.3.4.	Pielęgnacja chorych z guzami mózgu	361
9.3.5.	Pielęgnacja chorych z zespołem Parkinsona	364
9.4.	Pielęgnacja chorych z uszkodzeniem rdzenia kręgowego	366
9.4.1.	Pielęgnacja chorych ze stwardnieniem rozsianym	367

9.4.2.	Pielęgnacja chorych z porażeniem poprzecznym .	369
9.5.	Pielęgnacja w chorobach nerwów obwodowych i mięśni	372
9.5.1.	Pielęgnacja chorych z polineuropatią	372
9.5.2.	Pielęgnacja chorych z miopatią	372
10.	Urologia	374
10.1.	Przygotowanie i opieka w diagnostyce i leczeniu .	374
10.1.1.	Płukanie pęcherza moczowego	378
10.1.2.	Wkraplanie (podanie miejscowe) środka farmakologicznego do pęcherza moczowego . . .	379
10.1.3.	Badanie nasienia	380
10.2.	Stosowane sposoby odprowadzenia moczu	380
10.2.1.	Cewnik do pęcherza moczowego i dren przetoki nerkowej (nefrostomijny)	381
10.2.2.	Przetoka moczowa (urostoma)	382
10.3.	Pielęgnacja w chorobach urologicznych	383
10.3.1.	Pielęgnacja chorych z kamicą moczową	383
10.3.2.	Opieka w przypadkach nowotworów nerki, dróg odprowadzających mocz i jąder	386
10.3.3.	Pielęgnacja w chorobach zapalnych	389
10.3.4.	Pielęgnacja w razie zaburzeń odpływu moczu . . .	392
10.4.	Pielęgnacja po operacjach urologicznych	393
10.5.	Pielęgnacja podczas stosowania różnych metod dializy	395
10.6.	Przypadki nagłe w urologii	400
11.	Pielęgowanie chorych w warunkach ambulatoryjnych	404
11.1.	Organizacja i zarządzanie	404
11.2.	Informacje o możliwościach korzystania ze świadczeń opieki społecznej	405
11.3.	Ubezpieczenie na wypadek konieczności korzystania z opieki pielęgnacyjnej	406
12.	Oddział intensywnej terapii	409
12.1.	Budowa i wyposażenie	409
12.2.	Przyjmowanie i przenoszenie pacjenta	412
12.3.	Dokumentacja pielęgnarska	412
12.4.	Aparatura medyczna na oddziale intensywnej terapii	413
12.4.1.	EKG i pomiar częstości tętna	413
12.4.2.	Krwawy i bezkrwawy pomiar ciśnienia tętniczego krwi	414
12.4.3.	Pomiar ośrodkowego ciśnienia żylnego	416
12.4.4.	Pomiar temperatury	416
12.4.5.	Pompy infuzyjne	416

12.4.6.	Strzykawki automatyczne	.419
12.4.7.	Pompy do żywienia jelitowego	.419
12.4.8.	Drenaż opłucnowy	.419
12.4.9.	Nebulizator (nawilżacz) ultradźwiękowy	.422
12.4.10.	Defibrylator	.422
12.4.11.	Respiratory	.423
12.5.	Nagłe stany zagrożenia życia	.425
12.6.	Sztuczne oddychanie	.426
12.6.1.	Intubacja	.426
12.6.2.	Tracheostomia	.426
12.6.3.	Odsysanie wydzieliny z tchawicy	.428
13.	Ambulatorium	.430
13.1.	Pomoc w gipsowni	.430
13.1.1.	Zakładanie opatrunku gipsowego	.430
13.1.2.	Zakładanie opatrunku z tworzywa sztucznego	.433
13.2.	Pomoc w chirurgicznym opracowaniu rany	.435
13.2.1.	Profilaktyka tężcowa	.436
13.3.	Pomoc przy opatrunkach	.437
13.3.1.	Opatrunki czynnościowe (opatrunki opaskowe)	.437
14.	Blok operacyjny	.442
14.1.	Struktura i urządzenie	.442
14.2.	Przejęcie i ułożenie chorego	.446
14.3.	Pomoc przed operacją, podczas niej i po niej	.446
14.3.1.	Przygotowanie sali operacyjnej	.446
14.3.2.	Funkcja pomocnika	.447
14.3.3.	Wypożyczenie umywalni	.447
14.3.4.	Odkazanie chirurgiczne rąk	.447
14.3.5.	Asysta przy zakładaniu jałowego fartucha operacyjnego	.448
14.3.6.	Zakładanie jałowych rękawiczek	.448
15.	Anestezja (znieczulenie)	.454
15.1.	Wypożyczenie	.454
15.2.	Zadania znieczulenia	.455
15.2.1.	Nadzorowanie czynności życiowych	.456
15.2.2.	Nadzór nad płynami infuzyjnymi, przetoczeniami i dostępem do żył centralnych	.456
15.2.3.	Asystowanie przy intubacji dotchawiczej	.456
15.2.4.	Asystowanie przy ekstubacji	.461
15.3.	Oddech zastępczy	.461
15.3.1.	Oddech zastępczy z użyciem środków pomocniczych	.462
15.4.	Rodzaje anestezji (znieczulenia)	.464

16.	Czynności pielęgnacyjne na oddziale chorób wewnętrznych	.466
16.1.	Zadania personelu pielęgniarstwa	.466
16.2.	Badania endoskopowe	.468
16.2.1.	Gastroskopia (ezofagogastroduodenoskopia)	.469
16.2.2.	Koloskopia	.472
16.2.3.	Rektoskopia	.473
16.2.4.	Bronchoskopia	.476
16.2.5.	Laparoskopia	.478
16.2.6.	Endoskopowa pankreatocholangiografia wsteczna (ERCP)	.479
16.3.	Asystowanie przy punkcjach	.481
16.3.1.	Punkcja jamy opłucnowej	.482
16.3.2.	Biopsja wątroby	.483
16.3.3.	Punkcja mostka	.485
16.3.4.	Biopsja grzebienia kości biodrowej	.486
16.3.5.	Punkcja lędźwiowa	.488
16.4.	Przygotowywanie preparatu	.490
16.5.	Czyszczenie i zabezpieczenie endoskopu	.490

IV. Resuscytacja krążeniowo-oddechowa493

17.	Nagłe zatrzymanie krążenia	.495
17.1.	Zadania personelu pielęgniarstwa	.495
17.1.1.	Postępowanie z pacjentem z zaburzonymi czynnościami życiowymi	.496
17.2.	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa wykonywana przez jednego ratownika	.497
17.3.	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa prowadzona przez dwóch ratowników	.502
17.4.	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa u małych dzieci	.508
17.5.	Leki i materiały używane do resuscytacji krążeniowo-oddechowej (walizka lub wózek reanimacyjny)	.510

V. Wartości referencyjne (normy) wyników badań klinicznochemicznych513

18.	Rodzaje badań laboratoryjnych	.515
18.1.	Badania hematologiczne	.515
18.2.	Wartości prawidłowe dla surowicy, osocza, krwi pełnej	.516

18.3.	Wyniki badania płynu mózgowo-rdzeniowego . . .	518
18.4.	Wyniki badania moczu	518

VI.	Podstawy nauczania szkolnego	519
------------	---	------------

19.	Ocena i omówienie ćwiczeń	521
19.1.	Kryteria ważne w ocenie praktycznego nauczania	521
19.1.1.	Protokół planu nauczania praktycznego	521
19.1.2.	Krótkie sprawozdanie dotyczące sytuacji pacjenta oraz warunków niezbędnych do realizacji zadania	522
19.2.	Ocena ucznia – przykład oceny w nauczaniu praktycznym	522
19.3.	Protokoły omówienia ćwiczeń (zadanych lub wykonanych czynności)	523
19.3.1.	Treści zawarte w protokole omówienia wstępnego	523
19.3.2.	Protokół omówienia w czasie trwania ćwiczeń . .	524
19.3.3.	Treści zawarte w omówieniu końcowym	524

Piśmiennictwo	525
Źródła ilustracji	527
Skorowidz	531

